

LUPETA

Apare în fiecare zi de lucru.
Abonament: 1 an 24 cor., 6 luni 12 cor.,
3 luni 6 cor. — România: 1 an 40 cor.
— Telefon Nr. 47—82. —

.. . . APARE
sub direcția unui
comitet de redacțiune.

Redacția și Administrația:
BUDAPESTA, VII., István-ut 11
Inserțiuni după învoială.
Scrisori nefrancate se refuză.

†
Rosenberg, 27 Oct. 1907

9 morți.

4 răniți de moarte.

3 răniți grav.

Mai mulți schilodiți.

Trăiască zbirii guvernului!

grav și alții mai mulți cu rane mai ușoare.

Dl ministru de interne, contele Andrassy, dacă va fi interpelat asupra acestui măcel, va răspunde, că zbirii săi au procedat corect și ireproșabil și că și-au făcut numai datoria. Negreșit — dacă în acest fel se înțelege în această țară datoria organelor puterii publice.

După explicațiile pe cari le va da dl ministru, va rămânea dovedit, că în Ungaria domnește cea mai extremă libertate, cea mai neprihănită dreptate și că nicăeri în lume cetățenii unei țări nu se pot simți atât de fericiți, cum au toată dreptatea să se simțească fiii patriei ungare.

Cine va mai îndrăzni să aibă vreo îndoială în punctul acesta?

O nouă crimă a guvernului.

—np— În sfânta zi a Duminecei de ieri, în vremea când în toate locașurile dumnezeiești se înălțau umile rugi către cel atot puternic, la Rosenberg nu se auzeau glasuri sfinte de creștini, ci văzduhul întreg era cuprins de bubituri de pușcă și în urma lor se împrăștiau vaetele celor căzuți în baia de sânge, tânguirile și strigătele de spaimă și de desnădejde ale celor rămași neatinși.

Guvernul coaliției, care în scurta lui durată a înscris în cartea activității sale o serie întreagă de crime, a arătat încă odată Europei, lumii întregi, de ce este capabil.

Ochii ni-se umple de lacrimi, inima ni-se frânge de durere în fața nemai-pomenitelor abuzuri de putere, în fața acestui desfrâu politic. Nouă suflete s'au stins înaintea noului locaș sfânt din Rosenberg, alte câteva se sbat în brațele morții, multe zac adormite de durere, toate căzute jertfe volniciei zbirilor stăpânirii, pentru apărarea credinței în cel de sus.

Căci noi, popoarele nemaghiare din țara aceasta, nu mai avem nici dreptul de închinare cum ne-a rămas din moși strămoși, ci o ură păgână s'a pornit asupra legii noastre, ca să ne ponegrească până și cele mai curate sentimente, cari le păzim cu sfințenie pentru educația creștinească și culturală a sufletului nostru.

Cu steag războinic, nu cu prapori, între sulite și nu între lumânări aprinse a fost condus norodul la sfințirea acestui locaș. Nu bunului stăpân al lumii, nu Dumnezeu nostru ne putem închina în statul Ungariei, ci unui chip cioplit, unui Dumnezeu croit după ideea de stat maghiar cu pinteni și cu atilă și nu cu inima și simțul nostru național ci după porunca stăpânirii.

Astfel să calcă în această țară, cele mai elementare dispoziții constituționale, fără ca noi cei asupriți să avem dreptul să ne plângem, iar dacă totuși am cuteza să întreprindem acest pas, să fim învinovați de tradare de patrie și glasul nostru să fie înăbușit în beciurile întunecoase ale închisorilor.

În mijlocul Europei culte, noi popoarele nemaghiare cari formăm majoritatea acestei patrii ne lăsăm terorizate de tendințele absurde de maghiarizare, ne lăsăm măcelărite de bandele negre ale guvernului, cari ca armată organizată, nu ca mercenari operează mai rău ca în Rusia.

Și toate aceste terorizări sunt cunoscute întregii Europe, fără ca aceasta să intervină în favorul nostru. Numai bătrânul Björnson marele apostol al libertății, numai el și-a ridicat glasul său ocrotitor scârbit de manoperele guvernului actual și de faptele urâte de care coaliția să face vinovată.

Și atunci s'a anunțat falsul propagator al păcii, contele Apponyi, care să primească cu fruntea ridicată gravele acuzațiuni.

La ultima scrisoare a eruditului scriitor norvegian care a căzut ca un trăsnet, asupra modului de dominațiune a șovinismului maghiar, Apponyi promite, că va da cuvenitul răspuns, fiind convins, că Björnson e rău informat.

Iată răspunsul dle conte. Iată adevăratul răspuns, pe care desigur în scriptele tale l'ai fi evita, mulțumindu-te a inventa tot soiul de utopii, pentru a încerca să dărâmi convingerea bazată pe documente și scripte a marelui cugetător. Faptele voastre, băile de sânge, cari să repetă mereu, opresiunea cu forța a libertății culturale și a credinței, acestea au edificat pe adevăratul apostol al păcii în neștrămutata sa credință.

Acestea sunt motivele cari l'au ho-

Prin străduințele preotului martir Hlinka și prin jertfele poporului slovac s'a ridicat la Rosenberg o măreață biserică în stil gotic, pentru care s'a cheltuit 140.000 coroane. Eri, Duminecă, era să se facă sfințirea acestei biserici. Dorința poporului slovac a fost, ca la sfințire să vină episcopul și să celebreze împreună cu preotul Hlinka. Episcopul a răspuns, că va lua dânsul dispoziții din oficiu pentru ceremonialul sfințirii și fără a ținea cont de dorința credincioșilor precum și fără a-i informa despre hotărârile sale, a delegat pentru sfințire pe un canonic, care să-l reprezinte, dându-i însă ordin, ca să facă sfințirea fără cooperarea preotului Hlinka. Canonicul conștiu, se vede, despre nemulțumirea ce are să provoace în sânul poporului slovac aceste dispoziții, a intrat în Rosenberg escortat de putere armată. Mulțimea mare de popor ce era adunată în stradele din Rosenberg pentru a asista la serbare, văzând cum demnitarul bisericii sale îi nesocotesc dorințele, a cerut ca trăsura canonicului să se oprească în loc. Nu s'a făcut aceasta. Dimpotrivă, s'a dat biciu cailor ca să treacă prin mulțime și escorta armată — nu știm până în acest moment de au fost jandarmi ori soldați — a tras numai decât patru salve, fără a averti mai înainte mulțimea să deschidă drum ori să se împrăștie! Au rămas pe loc 9 morți, 4 răniți de moarte, 3 răniți foarte

tărât să ia apărarea popoarelor asuprite de sub coroana Sf. Stefan cuprins mai ales de indignarea că urmărit de spiritele victimelor acestui guvern despot și cu conștiință încărcată de păcate s'a găsit totuși un conte Apponyi, care să se anunțe ca predicator în congresul internațional de pace din München.

Ori-ce minte sănătoasă trebuia să se revoalte de aceasta îndrăsnială, și să aprobe indignarea savantului norvegian.

A să vorbească într'un congres internațional despre libertatea popoarelor din Ungaria este o adevărată anomalie.

Rosenberg! Iată cel mai recent caz despre libertatea exercitării drepturilor poporului!

Nu libertatea cultului și a credinței, nu această libertate e în Ungaria, ci libertatea asasinatelor bandelor negre în fața și sub ocrotirea guvernului. Crezi ungurește trăiești; nu crezi, mori ca un câine răsturnat de glonțul jandarmului.

Acesta este credul guvernului coaliției.

Dar până când vom sta noi cu mâinile legate? Până când noi Românii, Slovaci și celelalte popoare nemaghiare vom suferi să se zdrobiască de îngîmfarea trufașilor guvernanți drepturile, pe cari M. Sa împăratul nostru Francisc Iosif a pus jurământ, că se vor păstra neatînse?

Cu sânge vreau ei să guverneze. Vreau să îplinească dorința lui Andrássy de a guverna țara cu sânge?

Bine, dacă vreau ei așa, așa să fie!

Din România.

— Deschiderea Sfântului Sinod al bisericii române autocefale. —

— Corespondență particulară. —

Vineri, în 25 a l. c. s'a oficiat în catedrala Sf. Metropolii obicinuitul parastas de

mulțumire, către Atotputernicul de către vicariul Ungro-Vlachiei fiind de față dl ministru al cultelor Spiru Haret cât și cea mai mare parte din membrii Sf. Sinod, după care cu toții s'au transportat în strada Sapienței Nr. 5, în localul Sf. Sinod, unde după citirea mesagiului regal de deschidere de către dl ministru de culte, I. P. S. Mitropolitul Primat — președintele — după facerea apelului nominal, dela care lipsesc I. P. S. Mitropolitul Moldovei, P. S. Sa Episcopul Dunărei-de-jos, P. S. Episcopul Romanului și P. S. Arhiepiscopul Ghenadie Băcăuanul, — declară sesiunea de toamnă de deschisă.

Iar' după comunicări P. S. Arhiepiscopul Sofronie Craioveanul citește relativ la centenarul al 15-lea următoarea propunere:

Înalt Prea Sfințite Stăpâne!

În ziua de 14 Septembrie anul acesta s'au împlinit a 15-a sută de ani de când a trecut din aceste vremelnice la cele veșnice Sfântul Sfințit Părintele nostru Ioan Cristostom, marele patriarh al Constantinopolei, neintrecutul orator bisericesc, vestitul dascăl al dreptei credințe, alcătuitorul liturgiei după ale cărei reguli, noi răsăritenii aducem zilnic jertfa cea fără de sânge. Un asemenea fericit prilej de praznic, cum este acesta, al marelui Arhiepiscop al bisericii lui Christos, întâmplându-se dar, cred, că se cuvine să-l sărbătorim cu toții cu bucuria și entuziasmul vrednic de cinstea marelui Episcop și Dascăl al bisericii,

Aud, că apusenii au și luat măsuri spre a sărbători acolo acest fericit centenar. — S'ar cuveni de sigur ca cu acest prilej să se tipărească în românește, într'o ediție festivă întreagă opera marelui nostru Ierarh, dar alții mai vrednici decât mine vor lua fără îndoială inițiativa acestei monumentale publicațiuni; ear eu smeritul arhiepiscop în puterea darului ce cu nevrednicie sunt investit și în virtutea calității de membru al acestui Sf. Sinod, convins fiind că nu trebuie să treacă aceasta sărbătoare neobservată în biserica răsăritului pe care Sf. Crisostom a

a împodobit-o cu meritele și talentul său, — mă mărginesc a face următoarea propunere:

1. Biserica ortodoxă română va serba în ziua de 30 Ianuarie 1908 al cincisprezecelea centenar al sf. Ion Crisostom.

2. Înalt P. S. Mitropolit al Ungro-Vlachiei, în calitate sa de Primat al României și președinte al sf. Sinod, va comunica despre aceasta serbare tuturor bisericilor omo-doxe prin Irinice scrisori, și poporului român dreptcredincios printr'o Enciclică a sa.

3. În ziua de 30 Ianuarie 1908 se va săvârși sf. liturgie în sobor în toate bisericile parohiale din țară în de fața ctitorilor și-a episcopilor.

4. La sfintele episcopii liturgia se va săvârși de către P. S. Chiriarchi în sobor cu preacucernicii Protoierei din eparhiile lor, obligați fiind protoierei a veni în acea zi neapărat la Episcopie.

5. La Sf. Mitropolii din București și Iași sfânta liturgie se va săvârși de către I. P. S. Mitropoliți asistați de Arhiepiscopii titulari din întreaga lor provincie mitropolitană și de Preacucernicii Protoierei ai eparhiei, deosemena fiind obligați a veni negreșit la reședința mitropolitană atât P. S. Arhiepiscopii titulari cât și PP. CC. Protoierei.

6. În toate bisericile din Regat. Proestosul va ține o predică ocazională laudând faptele și proslăvind meritele marelui ierarh ce se sărbătorește; și

7. Mitropoliile, Episcopii și Epitropiile vor înainta autoritățile civile și militare se nevoiească a lua parte la acest praznic.

Proxima ședință a sf. sinod se va ține Marți în 29 l. c. n.

Convocarea comisiei parlamentare.

Guvernul a decis să convoace pentru Luni 22 Octombrie, comisiunea aleasă de parlament pentru studiarea reformelor agrare.

În acest scop se vor lansa azi invitațiuni speciale membrilor acelei comisii.

Ședințele comisiei se vor ține la Senat. Dezbaterile vor fi intime.

FOIȚA ZIARULUI „LUPTA.”

Un târg ardelean, de jumătate românesc: Râșnovul *).

(Urmare.)

În zilele de lucru cartierul săsesc pare pustiu; niciun copil pe stradă; cei mari ajută la câmp, cei mici sunt la «Kinder-garten», unde-i învață, cu o dragoste de mamă, fel de fel de jocuri și cântece o tânără Săsoaică. Spre seară numai, cartierul săsesc se deșteaptă, când vin de la muncă cu carele Sașii înalți, spătoși, cu grele cizme, mic șorț albastru, pălărie mare de păslă; bălani, greoi, fără viață în ochi, te salută cu un grav «Guten Tag» pronunțat «Ghen-dég», la care Românii, politicoși, răspund «gândac». În vârful carului stau Săsoaicele, urâte mai toate, cu fața obosită, anemică, plictisită, cu haine închise, cizme grele, mare pălărie rotunde de paie cu dantelă neagră pe margini.

Bogăția de căpetenie a Râșnovenilor sunt vitele, «ciurdele» de vaci ale Românilor, de vaci și bivolițe ale Sașilor, căci Românul nu ține «bivolița urâtă și murdară ca necuratul». Ciurdele sunt mânate să pască la munte în fiecare dimineață, la revărsatul zorilor, de mîci, copii de Român, din cari

* Vezi No. 218 al „Luptei”.

cel mai mare să tot aibă doisprezece ani. Cireada se înjgheabă în capul satului, lângă cimitirul săsesc. Aici, pe la patru ceasuri de dimineață, pocnituri asurzitoare de bice și chiotele prelungi ale micilor vacari scoală pe locuitorii; fiecare aduce vita bine țesută, ce ascultă blând de copilul ce-o lovește și așa, încet, străbătând toate străzile, când ciurda iese din sat prin cartierul românesc, sunt 1600 vaci, 360 bivolițe; «ghiteii» rămân la munte toată vara.

Sara, pe la asfințite, ciurda se întoarce de la păscut. Clopotele ce sună lin, mugele, norul gros de praf ce se vede în capul cartierului românesc, vestesc, că «vine ciurda». Se închid obloanele ferestrelor, și vitele trec încet, tacticos, dând din cap mărșă, lin, parc'ar pofti sara bună la toți. În cap merge bivolița, urâtă dihanie neagră și bărboasă, plină de noroiu, cu ochii turburi de țigăni beat, mugind înfricoșitor; apoi, vin frumoasele vaci svitserine, curate, cu ochii mari și blânzi, strigând plângător.

Nu-ți poți stăpâni mirarea văzând cum fiecare vită, fără a greși, se oprește în dreptul casei unde-și are grajdul, cum intră demnă pe poarta lăsată deschisă. Bea prelung apa ce i s'a pregătit la puț, și merge la grajd spre a fi mulsă: iar, dacă poarta casei n'a fost lăsată deschisă, vezi că dă cu coarnele să o deschidă și mugește rugătoare până i se deschide. Rar se întâmplă,

ca vre-o vacă, cine știe cum distrasă, să treacă, fără a o vedea, pe lângă poarta casei unde-și are grajdul; o vezi atunci, că se întoarce înapoi, mugește desperată, previne rătăcirea și fiecare poartă, întorcându-se iar până-și recunoaște casa, și intră în grajd parcă rușinată. Când tu, om, ai atâta greutate să-ți recunoști gazda în mijlocul caselor râșnovene, toate la fel, nu poți să nu-ți zici, că pe nedrept se calomniază biata patrupedă.

(Enorma cantitate de lapte strâns se duce, în cea mai mare parte, de lăptarii colectori la Brașov, spre a fi prefăcut în «unt de Brașov» mai ales, se aduce apoi de țerani, cu măgăruși sau pe jos, peste munte, «în Țară», la Predeal, la Bușteni, Sinaia, unde, după ce a fost bine amestecat cu apă de București, se vinde visitorilor.)

Alt mijloc de îmbogățire al Râșnovenilor sunt brânzeturile din laptele celor 2800 oi ce pasc tocmai lângă graniță; sunt racii și păstrăvii din cari se aduc vii foarte mulți. Suveranilor noștri, la Sinaia; este, în sfârșit, contrabanda, căci sunt așa de multe potecile pe unde poți trece în țară riscând numai «să-ți tragă dorobanțul o bătaie, să te iea muma dracului», sau o strașnică amendă de la jandarmul ungar, dacă te-a prins cu vita ieftenă, adusă din Țară măcelarului brașovean.

Sunt în Râșnov trei biserici: cea mai

În prima ședință guvernul va expune membrilor comisiunii reformele ce are în vedere.

În aceeași ședință se va distribui acestor parlamentari materialul pregătit în vederea reformelor și anume: 1) O colecție de peste trei sute contracte agricole luate din toate județele țării și grupate pe regiuni; 2) Tabele statistice cu prețul muncilor agricole pe județe și regiuni; 3) Tabele amănunțite privitoare la diferitele condițiuni impuse prin contractele agricole; 4) O statistică a terenurilor pe care țăranii le-au înstrăinat sub diferite forme, arătându-se cine stăpânește acele terenuri; 5) O situație a bunurilor mici vândute țăranilor de către stat.

Scrisoarea literaților din Praga către Björnson.

Am amintit la timpul său că mai mulți literați și oameni de știință boemi din Praga, au adresat o scrisoare de recunoștință marelui scriitor norvegian Björnson pentru intervenția sa în favorul fraților lor Slovaci oropsiți din Ungaria.

Iată acum și textul acestei scrisori:

Scumpe măiestre,

Fiu al unei națiuni libere și prietene a libertății ați denunțat fără milă întregii Europe abuzurile politice naționaliste maghiare față de Slovacia din Ungaria, cari noua boemilor ni sunt frați de sânge. Orice nedreptate, ce-i lovește pe aceștia atinge propriul nostru popor.

Cuvintele voastre aspre dar adevărate, au redobândit atenția Europei. Consacrate de renumele vostru universal, de celebritatea numelui ce-l purtați, cuvintele voastre au pătruns în auzul tuturor, amici ori inimici.

Reprezentanții lumii literare, ai lumii savante, ai politice și ai vieții publice boheme în general, vin prin aceasta Scumpe Măiestre să vă aducă mulțumiri cordiale.

Dorim ca ecoul vesel al acestei manifestări să-l resimtă întreagă Europa cu aceeași siguranță ca și cuvintele voastre.

Dorim, ca toată lumea cultă de astăzi, să simtă că e posibil să se strângă frățește mâna, care luptă pentru libertatea omului și a popoarelor cu toate abisurile încrucișate de deosebirea de limbă și de politică.

Dorim, ca toți inamicii progresului și ai

libertății să recunoască, că deasupra puterii lor stă marea idee a tuturor acelor, cari cer pentru toți oamenii aceleași drepturi și pentru toate națiunile autonomie deplină.

Nu e cu putință să existe liberalismul acolo, unde nu i-e permis nici unei alte națiuni să se desvolte din punct de vedere al cultivei intelectuale, al limbei și al economiei.

E imposibil de a propaga pacea universală acolo unde e suferință, acolo unde se susține servilismul raselor slabe și supuse celor tari.

Nu e popor, fie el chiar sub jug, care să nu aibă astăzi dreptul de a se bucura, de deplina libertate intelectuală.

În politică nu există o greșală mai mare, decât de a împedea un popor slab să se desvolte, fie prin sporirea funcționării școlilor și uzul limbei, fie prin privarea de drepturi politice, sau ce e mai rușinos, prin o brutală desnaționalizare.

Noi boemii, cari acum cinci sute de ani am luptat pentru libertatea conștiinței și pe care în urmă am plătit-o cu sângele nostru și cu pierderea aproape întreagă a naționalității noastre, noi credem astăzi cu toții în dreptul suprem al libertății și al autonomiei naționale, și iubim pe toți aceia, cari se luptă cu noi, pentru această idee frumoasă și umană.

Noi literații cehi admirăm și iubim pe marele poet, ce sunteți scumpe măiestre, noi oameni politici și reprezentanți ai vieții intelectuale a Boemiei, vă considerăm de multă vreme drept marele apostol al adevăratei libertăți.

În pragul ilustrei voastre libertăți, ați devenit pentru noi scump, pentru marele și memorabilul cuvânt ce l-ați pronunțat în favoarea fraților noștri Slovaci.

Vă adresăm astăzi în numele întregii lumi intelectuale boheme cele mai sincere mulțumiri și cordialele noastre salutări.

Carneval politic ?

Când patrioții nu mai știu încotro să dea de desperați ce sunt, ei își mai aranjează și carnevale politice și pentru acest scop Pierrot-ii din partea lor își află Colombine-e pe partea noastră. Când în pactul cu Austria vitejii patrioți se dau frânți și legați Austriei, ei își caută printre noi oameni, prin cari ne vor putea lua drept peșches bun de a-l înghiți nemes-

tecal în loc de gulaș patriotic... Așa se combinează tragicul cu ridicolul!

Un Român, care se simte incomodat din cauză că poartă numele tatălui său se pretează Pierrot-ului maghiar. Pe sene Românul cu pricina nu are alt zăl și altă ambiție mai nobilă decât a devalva numele pe care l'a moștenit.

Trebue să ne ocupăm și de daravera aceasta, de vreme ce vedem, că ea își face vânt prin diferite organe de publicitate.

Sub titlul «O corespondență interesantă» aduce «Telegr. Rom.» de Joi știrea, că

«Un corifeu cunoscut al partidului independist maghiar, având în vedere consecințele păgubitoare ale agitațiilor antimaghiare și socialiste pentru interesele politice și economice ale țării, mai ales față de Austria, și fiind de credință, că conduita conducătorilor naționaliști e păgubitoare chiar și pentru interesele popoarelor nemaghiare însăși, a căror alianță cu socialiștii e incompatibilă cu scopurile și tradițiunile lor proprii: s'a adresat unui Român, pe care-l cunoaște mai de mult, cu provocarea, ca în situația dată să caute a croi o direcțiune mai moderată în politica românească, să înduplece inteligența română cu simț patriotic să păsească pe față cu organizarea unui partid moderat român, creînd astfel o situație tolerabilă și pregătind apropierea Românilor de guvern, prin ce ar deveni mai favorabilă și situației poporului român.

Românul respectiv a răspuns în mod amănunțit la provocare».

«T. r.» reproduce apoi întregul răspuns al Românului din chestiune, care încheie cu propunerea ca corifeul să învite

«niște consoți de principii la o conferință mai restrânsă, în scopul de a stabili întâiu ideile fundamentale, iar apoi un modus praecedendi, pe lângă care se poate ajunge la o pace, ori cel puțin la un compromis durabil cu naționalitățile, prin ce apoi s'ar face patriei noastre un serviciu de neprețuit.

«Ca nu cumva să fiu rău înțeles — zice Românul «Telegrafului» — trebue să accentuez, că argumentele mele nu sunt îndreptate în contra învățării limbei maghiare, căci aceasta zace în interesul naționalităților, ci numai în contra forțării inoportune și fără scop a acestei învățări, așa cum o contemplează citatele dispozițiuni din cea mai nouă lege, cari hotărât că pușcă peste țintă și crează o situație imposibilă.

mare e biserica săsească luterană din centru, foarte dese ori renovată și despre a cărei vechime nu mi-a putut nimeni da știre.

Curioase și contrare simplității cultului luteran sunt statuile de sfinți și picturile de pe altar. Au rămas de când biserica era catolică, înaintea de Honterus. Aici vin, Duminecele, în costumul lor de ceremonie, Sașii și Săsoaicele. Acest costum, pentru bărbați, se compune dintr'o lungă și grea mantă de postav albastru-închis, cu o bordură de plăci de metal, argint sau aur, ca niște cozi de lingurițe puse unele lângă altele. Mantaua nu se închide decât de cei însurați. Sașii mai poartă haine negre, cizme imense, pălărie grea de păslă: instituții au pe cap o pălărie ca de cioclu. Fetele poartă un fel de potcap fără fund, cu lungi panglici brodate, pe spate o grea mantă brodată, fără mâneci, ca o haină preotească; la brâu, peste pieptarul de catifea, au o cingătoare de metal, masivă, de aur ciselat, la cei bogăți. Femeile măritate au o simplă bonetă de dantelă neagră încrețită. Acest costum îl poartă Sașii la biserică, nuntă, înmormântări.

Tot în cartierul săsesc este o capelă catolică măricică, frumos văpsită, dar fără nimic caracteristic. Aici se închină micul număr de Unguri din Râșnov, câteva familii germane.

În cartierul românesc se află două biserici, una veche, în care nu se mai slujește, alta din 1878, mare, nezugrăvită, la care se duc mulți credincioși, bărbați și femei, bătrâne mai ales. Slujesc doi preoți, doi veri, cari se ceartă între dânșii pentru ambiții de protopopie; cor nu este, deși școala românească de lângă biserică are cinci învățători și cu toate, că disting multe voci prea frumoase printre cei ce răspund slujbei dumnezeiești: învățătorii sunt certați cu preoții.

Halul, în care e lăsată vechea biserică, pângărită de vite și oameni, este o rușine. Nicio inscripție nu ni mai poate vorbi de vechimea ei, decât doar leatul 1384 săpat pe o peatră din altar. Tradiția spune, că ar fi zidită de frații Udriște și că ar fi primit danii de la Mihai Viteazul. Ar fi o datorie ca fără zăbavă să se repare biserica; acoperișul a fost dres de curând și astfel s'au mai păstrat câteva vechi zugrăveli de sfinți; zidurile sunt atât de groase, încât asigură clădirii o viață de sute de ani; la zilele de sărbătoare, biserica nouă e cu totul necăpătoare; cu prea puțini bani s'ar mai putea da Râșnovului un nou vrednic lăcaș de închinare.

La câțiva pași de biserică, pe Strada Călătorilor, străbătută, vara, de necontenite cete de escursioniști, cari merg pe Bucegi, se află «Societatea Română de lec-

tuță din Râșnov», fondată în 1903. E deschisă Dumineca. Visitând-o, am găsit vre-o 14 țerani, toți cu cărți în mână... cărți de joc. E drept, că nu jucau pe bani, nici pe băutura, și, dacă te uitai la cărțile alcătuite bibliotecă, atunci urăta impresie de la început pierdea, căci iată din ce volume se alcătuește:

«Natalia, regina izgonită a Serbiei», 4 volume; Sfânta Scriptură; Noul Testament în chirilice; Istoria Românilor Macedoneni, Resbelul Oriental, Gramatica Manliu, Manual de Psihologie și Logică de Nițulescu, Petru Maior, studiu biografic de Bogdan-Duică, circularile d-lui Kalinderu, discursurile d-lui Sturdza. Se cetesc însă mai multe ziare din Transilvania. Din cotisații s'au cumpărat instrumente agricole.

Doisprezece membri ai zisei societăți înființaseră și o «Societate antialcoolică»: se amendă cel prins în cărciumă, dar, deoarece membrii prieteni se ascundeau unii de alții spre a bea, societatea s'a desființat, banii adunați din amenzi s'au băut; unul din membri, a deschis cărciumă.

Pe aceeași stradă, mai jos, e Banca populară din Râșnov, făcută mai ales prin stăruința părintelui paroh Hamzea și care aduce mari servicii. Românii au avut și o fanfară, de ea însă nici nu se mai vorbește astăzi.

Sașii au școală cu cinci învățători. Kin-

«In urmă mai amintesc, că am pregătit și un program detaliat, care însă numai atunci va fi de actualitate, când cu privire la punctele de mănăre și la principiile călăuzitoare se va putea ajunge la înțelegere. Cerând în privința aceasta părerea și avizul d-v., și recomandându-mă și pentru mai departe în atențiunea d-v. binevoitoare, și mult prețuită, rămân al stimatului domn conte, sincer devotat Dr. E. B.»

«Drapelul» ocupându-se de aventura aceasta într'un articol intituțional «Compromis cu naționalitățile», răspunde foarte corect următoarele:

Să nu umblăm cu mâța în sac. «Corifeul» astăzi depozitarii politice naționale a poporului românesc.

O scuză ar fi, că deocamdată se află chestiunea în stadiul pregătirii și cei doi domni s'au angajat la rolul de «samsari onorabili» între detentorii puterii publice și naționaliști. Dacă e așa, atunci n'are haz să se da acum și în acest stadiu publicității chestiunea. Și din șirele «Telegrafului român», se vede clar că aici nu e vorba de vre-o indiscrețiune, ci însuși dl Dr. Emil Babeș a dat publicității întreaga chestiune. Voeste doar prin aceasta să pună baza «partidului românesc moderat» cerut de contele Batthyány?! Atunci o amară decepție îl așteaptă.

Dacă procedează de capul său, apoi n'are toată treaba nici o importanță. E o rachetă, cum au mai fost și vor mai fi.

Dacă însă este autorizat fie din partea guvernului, fie din partea partidului kossuthist, atunci nu înțelegem de ce s'a adresat către dl Dr. Emil Babeș și nu către Dr. Teodor Mihali, care e presidentul clubului deputaților naționaliști. Ear dacă a greșit adresa, nu înțelegem pe dl Dr. Emil Babeș, de ce nu a dat contelui Batthyány adresa corectă. Doar nu-și închipue nici unul nici altul din acești domni, că vor putea găsi vre-un «modus vivendi» peste capul deputaților noștri, cari sunt Ungurilor este contele Teodor Batthyány, iar Românul către care s'a adresat și care a răspuns în lunga scrisoare e dl Dr. Emil Babeș. Deși nu-i spune cu numele, îi circumscrie astfel «T. r.», încât pentru cei ce cunosc împrejurările nu mai poate încăpea îndoială despre cine e vorba.

Constatând aceste se impun niște lămuriri.

Înainte de toate vrem să știm, că procedează contele Batthyány de capul său, ori

este autorizat din partea partidului Kossuthist, ori a guvernului ori a altcuiva a căuta atingere cu românii.

Nu faptul în sine, ci mai mult împrejurarea, că ziare românești serioase au aflat de bine a se ocupa în serios de acest fapt, ne obligă să luăm și noi condeiul pentru de a spune o vorbă două, în glumă, peste picior acelora, cari credem, că de atâta s'au învrednicit până acum și în serios, cât pentru momentele acelea, cari cer o serioasă cumpănire.

Să ne dăm seamă de persoanele cari încearcă să pună în scenă „Compromisul cu naționalitățile”—adevărat compromis! Și să ne dăm seamă și despre însăși acțiunea.

Înlăi contele Teodor Batthyány, contele Pierrot.

În viața publică maghiară nu i-se contestă nobilului conte meritul de a avea una dintre cele mai mari bărbi. Dânsul a fost și locotenent la marină. Din acest motiv se crede printre patrioți, că se cuvine a' lăge și în delegațiuni — chipu ca specialist pentru chestiile de marină. Incolo contele e un temperament sprinten. Când vorbește, face gesturi vii cu brațele și cum are o ținută de par'că ar fi șchop, mai și sare pe încetul, ca o țarcă.

Facem această descriere a exteriorului contelui cu compromisul, fiindcă ea este o oglindă foarte nimerită a întregii sale ființe.

De un timp încoace contele Pierrot se cam amestecă în toate. Se face grevă la trenuri. Contele Batthyány face ce face și se pune în fruntea asociației anglo-ungarilor dela căile ferate. Se face magnum aldomás cu Croații. Bine înțeles contele Batthyány e unul dintre acei, cari pun la cale prietenia. Cu Sârbii așisderea. În chestia fideiurii Brankovici, contele Batthyány talmăcește în parlament sentimentele Sârbilor radicali, pecând aceștia priveau nepăsători, cum Batthyány de o parte și Béla Rakovszky de altă parte scormolesc durerile bisericei sârbești. Azi ici, mâne colo. Nicăiri nici o stăruință. Câte-o frază generoasă și goală, destul de bună pentru un toast, dar incolo aceeași gândire și purtare comună și arțăgoasă ca la oricare solgăbirău.....

Intrebăm pe ori-cine, poate să fie acest domn omul cu care se tratează serios raporturile dintre doue națiuni? Poate el să fie măcar samsarul, care prin individualitatea

sa oferă garanții de rezultate serioase? Dela trenuri, dela socialiști, dela Croați, dela Sârbi d! Báthyány a ajuns și la Români. Ori mai corect a ajuns la un biet Român. Cum a ajuns așa va și pleca mai departe. Cât a isprăvit cu alte samsarlăcuri ale sale atâta va isprăvi și la noi. Ori nici atât. Un salt din salturile dlui Batthyány-Pierrot nu va putea să aducă nici o oprire și nici schimbare în mersul politice națiunei noastre.

(Va urma).

Congregația comitatului Bihor.

Oradea-Mare, 26 Oct. 907.

În 24 l. c. n., au fost ținute în comitatul Bihor alegerile de membri pentru congregațiunea comitatenză.

Abia acum putem vedea rezultatul trist, la care au ajuns candidații naționaliști (români) la alegerile acestea.

Abia acum au avut ocaziunea de-a să convinge conducătorii partidului naționalist, că cu indiferența trecutului n'o să ajungă în veci la atâtea mandate, ca numai cât de cât să se poată valida o viață comitatenză.

Candidarea simplă a câtor-va persoane cu program național de astă dată nu s'a găsit de suficientă pentru învingerea românilor. În păturile poporului așa se vede că încă nu a pătruns aderența la programul nostru național.

Chiar în cercul Beiușului de care legăsem mai mare speranță în urma debutului dela alegerea lui dr. Lucaciu, au învins partidul 67 și 48.

Dar să vedem rezultatul statistic al acestor alegeri:

Au devenit cu ocaziunea aceasta 150 membri sub alegere. Conform organului oficios al partidului tisaist din acestea mandate au obținut: 48 mandate partidul 67., 60 mandate partidul 48, iar restul partidul naționalist și poporal.

Organul de sus ne prezintă astfel congregația în sesiunea viitoare: din 600 membri ai comitatului (între cari 300 virilisti) partidul 67 va fi reprezentat prin 150 mandate, iar restul va cădea în cumpăna partidului Kossuthist, naționalist și poporal.

dergarten, Societate de lectură, Societate de economie, o societate de gimnastică, un club, două Societăți corale, care, vara, când sunt străini în Râșnov, dau un reușit concert cu armonioase coruri monotone.

Primarul e Sas; din 40 de consilieri numai 9 sunt Români, și doar Românii sunt 3000, Sașii nici 2000. La Sași însă, este unire între preoți, unire între învățători, unire între fruntași, pentru a lucra cu toții spre propășirea și menținerea hegemoniei elementului săsesc. Românul e, fără îndoială, mai frumos, mai inteligent, muncitor, rezistent, cumpătat, dar la Români sunt dușmăniile dintre fruntași, la ei se laudă cuvinte de ură ale celor săraci, frustrat la ultima comasare a pământurilor, contra celor ieșiți mai bogați din această nouă împărțire, și cari sunt învinuiți de mituire, de înțelegere cu «Sașii fricoși».

Sunt în Râșnov șapte cărciume și trei «bolte», care vând alcool numai pentru dus acasă; dar, dacă te ai bine cu fișpanul, se pot îmbăta țeranii și la tine în prăvălie. Aici beau, seara, rachiul țeranii, spre a dormi buștean după munca grea a zilei, aici chefuiește, Dumineca, Românul cu lăutari, și trebuie să-l știe tot satul când trage câte un chef; aci bea Sasul tăcut, discret, până cade supt masă, când nu se îmbată la el acasă.

Sunt în Râșnov cinci cutii de scrisori:

niciuna în cartierul românesc, atât de mare; două pe piața săsească din centru, una la gară, unde se cam uită ridicarea scrisorilor, una la intrarea oficiului postal, neîncăpătoare clădire murdară, unde două domnișoare, în lipsa aproape constantă a dirigintei oficiului, servesc pe cei ce nu li fac curte, cu o încetineală revoltătoare.

Cu toată apa răpede, ce nici iarna nu îngheață, de lângă sat, Râșnovul n'are electricitate, și, afară de strada gării, e luminat cu rarissime lămpi de petrol. Nu le-am văzut aprinse decât de ziua Impăratului.

Caracteristica Râșnovului o formează «Burgul», cetatea cavalerilor teutonși, zidită, te miri prin ce minune, în vârf de munte râpos. Spre a te urca la cetate, treci prin curtea hanului celui mare, ținut prost de un Român renețat. Cu mulțămire scapi de mirosul insuportabil de aer viciat, de grajd necurățat, al curții și urci o pădurice de brazi, în care noaptea găsești mii de licurici, cari presară iarba umedă cu scânteii vii. Te ostenești puțin, și de odată vezi la picioare acoperișurile nesfârșite de țigla roșie ale caselor Râșnovului, care se lasă tot mai jos, se fac tot mai mici, cu cât te sui. Oamenii sunt niște puncte negre, carăle imense cu fân, casele, — jucării de copii. Vezi acum toată câmpia Bârsei, vezi alte sate cu casele iarăși toate la fel, vezi Cristiașanul cu fabrica de spirit a lui Czell,

vezi Ghimbavul tocmai lângă Brașovul ascuns după dealuri, vezi Codlea la poalele unui munte ciudat ce pare un imens cozonac moldovenesc zvârlit acolo în câmpie, vezi Tohanul-Vechiu, cu drumul Branului, Tohanul-Nou cu drumul Făgărașului, vezi fumul fabricii de celuloză din Zărnești, unde la poalele sălbatecului munte Piatra-Craiului sunt renumitele Prăpăstii, îngrozitoare crăpătură a stâncii, în fundul căreia, de-a-lungul unui râu alb de spumă, umbli cu groaza, că se vor împreuna iarăși munții de asupra capului tău, acolo sus, unde abia zărești o dungă de cer albastru. Vezi șoselele albe ca o pânză nou-țesută întinsă pe livadă, vezi linia ferată și pe ea ceva negru ce pufăie din lulea, abia târându-se. Ce frumos e câmpul, imens covor țărănesc făcut din sute de petece pătrate, verzi și galbene, pe care lunecă umbra norilor de-asupra lanurilor ce tremură de dorul ploii.

Iacă-te, nu prea obosit, ajuns la poarta cetății medievale, de unde, de atâtea ori poate, oameni îmbrăcați în zale au trecut în partea de țară muntenească, dată lor. Poarta și se deschide de un Sas ursuz ce stă acolo, zi și noapte, gata să deie alarma în cas de foc, bătând, noaptea, într'o tobă mare, din ceas în ceas, ca să-l știe toți, că veghează. După ce, îmblânzit printr'un bacșiș, te invită să te iscălești într'o con-

Din acestea 90 mandate din urmă cad 60 pentru partidul 48, iar celea 30 vor fi împărțite între români și între partidul popular.

Ioana aceasta tristă ne presintă în colori sincere viața românilor din Bihor în sesiunea viitoare a congregațiunii.

Va vota și în viitor deci congregația mărirea dărilor bieților români, precum tot umiliți vor fi și în viitor oficianții și țărani români.

Incidentele triste și măcelăriile de la Aleșd și Beiuș se vor repeta din nou, — dar în întreg comitatul nu se va găsi suflare românească, care să ridice o vorbă pentru sângele românesc!!

Decurgerea alegerilor încă nu e cunoscută. Desigur să va accentua însă și de astă dată abuzurile administrației! Ci că au lăsat să voteze de două ori unul și același, ci că n'au permis ca partidul naționalist să aibă membrii de încredere etc.

«Volenti non fit unuria!»! Toată intrarea în luptă a partidului național român a semănat mai mult unui conduct funebral, decât unui pas serios! Intreaga activitate s'a restrâns la o candidare oficioasă în cercurile locuite de români și basta!

Până când partidul 67 și 48 lucra cu săptămânile sistematic, noi am așteptat surprinderi mari din partea alegătorilor!!

Și păcatele noastre în privința aceasta să agravează și prin împrejurarea, că având partidul 67 și 48 și în cercurile române candidații lor oficioși, cu puțină luptă ni-e era asigurată învingerea!

Sapientia satis!

Și cred, că au fost destul de deprimătoare pentru fiecare român de inimă din Bihor alegerile acestea!

Ba poate îmi v'a da acum fiecare drept, că între împrejurările de azi pe lângă cel mai puritan sufragiu universal noi nu o să putem ajunge la rezultat cu ocaziunea alegerilor dietale.

Și toate acestea pentru ce? Pentru că nu avem mijloace pentru luptă, pentru că nu știm lupta, pentru că nu suntem organizați!!

Sunt în urmă și în comitatul nostru români buni, fără îndoială!! Și dacă aceștia cunosc relele, ce ne mistuesc puterile, pentru ce nu pun la o parte scrupulele comune, înăuticioase; pentru ce nu cooperează împreună pentru nefericitul acela de popor, care e deja pe calea pierderii?!...

De ce soarta, viitorul și existența poporului, al cărui fii sunt ei, nu e în stare a

dică plină de banale inspirații, scrise tremurat, îți arată puțul, înspăimântător de adânc, săpat până la baza dealului, și în fundul căruia coboară două lămpi cu benzină; îți arată apoi ruinele cetății teutone, așa de mare, încât ar putea și astăzi cuprinde tot Râșnovul în zidurile sale groase. Vezi ruinele capelei, școlii, bastioanele mazăgălite cu fel de fel de iscălituri anoste, treci prin tripla poartă boltită, și, deschizând ușa mare de stejar masiv, acoperită cu groase dungii de fier așezate unele lângă altele, ajungi în curtea de onoare a cetății. Dar, aici, uiți cu totul cetatea medievală față de neîntrecuta priveliște ce-o ai în față: cât cuprinzi cu ochiul, zărești munți acoperiți cu păduri de fagi, de brazi, și în dosul lor alții și iar alții, tot mai înalți, de un verde bădănd tot mai mult în albastru, până ce vederea ți se oprește pe Bucegi falniți, pe Omul pătat de mari pete albe din loc în loc, zăpadă ce nu se poate topi, pe Omul, de vârful căruia nori albi ca vata se sfâșie și, căzând pe iarba de un verde atât de ispititor, o presară de catifelate și albe «Flori de Buceci».

Și, față de șirul acesta de munți tot mai înalți și mai albaștri, te cuprinde un dor nespus de a te urca sus, tot mai sus, pe Omul, spre a putea, culcat pe iarba necăcată, pierdut în visări, cuprinde cu o singură privire, peste granițele oamenilor, tot Ardealul, întreg pământul românesc.

(„Fl. Dar.“)

H. Stahl.

să ridica asupra unor greșeli de mică importanță?!

Și dacă cunoaște lipsa de cooperare și organizație partidul parlamentar al naționalităților, pentru ce nu colaborează la consolidarea sa (așa cum o face această b. o. partidul popular?!)

Cuvintele rostite de dl deputat dietal Dr. Ioan Suci, că el își leagă mandatul de organizația partidului, de sigur e o gravă acuză în contra partidului, al cărui membru este!

Chiar în zilele trecute s'a accentuat din partea partidului naționalităților, că l'a recunoscut camera de atare, — iar nu de mult ministrul de interne Andrassy s'a declarat, că el nu poate împiedeca organizația partidului naționalist!!!

Ce mai așteptăm dar?! Toamnele trec rând pe rând.... Țăranul român așteaptă an de an redeşeptarea sa și speranța într'un viitor mai bun....

Ear noi, cărturarii neamului românesc, primim blazați cum ne perdem poporul!....

«Est in iuvenis est in equis patris aequum.....»

«Neque imbellem prognerant aquillae collumbam!.....»

Ce va să zică: e păcatul nostru strămoșesc acesta! Stim dărâma, dar suntem prea slabi pentru a crea!.....

Dr. Nestor Porumb.

Din Sibiu.

Despărțământul Asociațiunii. — Excursiuni culturale. — Conferențe publice.

Duminica trecută despărțământul IV. Sibiu, al «Asociațiunii» a făcut o excursiune culturală și în comuna Bungard. Această excursiune e continuarea excursiunilor inițiate din anii trecuți de acest despărțământ, care fără șgomot și reclamă cutreeră comunele din raionul său rând pe rând înființând în fiecare comună agenturi și biblioteci populare, iar prin slujba d-zeiască slujită totdeauna în mod înălțător de Directorul despărțământului Dr. Miron Cristea, asesor consistorial; prin frumoasele cântări ale grupului de teologi, care l'însoțesc în tot locul, prin predicile ținute după slujbă de acest excelent orator al bisericii noastre, prin prelegerile populare ținute de specialiști, aceste excursiuni au o însemnătate deosebită, căci luminează și instruiază poporul nostru dornic după învățătură.

Excursiunea din Bungard încă să poate numi una dintre cele mai succese.

Această excursiune să'mi dați voie St. D-le Redactor să o descriu în câteva rânduri, căci cred că și alte despărțământe ar fi bine să urmeze praxa specială a despărțământului nostru, mai ales în privința înființării bibliotecelor populare.

În urma înțelegerii prealabile avute cu conducătorii comunei Bungard, d-nul director al despărțământului Dr. Miron Cristea a plecat Duminecă dimineața din Sibiu însoțit de d-nii: Dr. Dumitru Ștefan, Lazar Triteanu, Costi Popp, Dr. Alexandru Vasilie, Ioan Pamfilie, Augustin Bena, Ion Cosciuc, Vlaicu, Barcian, și de 12 cântăreți dintre teologii seminariului Andreian în 6 trăsuri către Bungard fiind așteptați la intrare pe hotarul Bungardului de 30 călăreți îmbrăcați în haine de sărbătoare în frunte cu învățătorul domnul Stoica și cu notarul d-nul Vasile Moșoiu. Acesta în cuvinte frumoase bine-

ventează pe cărturarii români, care vin spre a da povețe de înaintare poporului din comună. Ii răspunde directorul d-nul Dr. Miron Cristea în scurte cuvinte mulțumindu-le pentru frumoasa primire, ce i-o face lui și tovarășilor lui de muncă, cari cu toții eșiți din popor, vin cu dragă inimă în mijlocul lui pe deoparte, ca să'l lumineze cât pot, pe de altă parte ca să se însuflească cărturarii ei însiși dela iubitul nostru popor, care în mod așa de însuflețitor știe să'si primiască oaspeții. Apoi însoțiti de frumosul banderiu continuă toți calea spre comună, unde ajunși înaintea frumosului nou edificiu de școală, vorbește cuvinte de bineventare tânărul diacon d-nul Toma Moldovan în numele poporului care s'a adunat în jurul lui din totșatul: bătrani, tineri, bărbați, și femei cu copii de școală cu tot, căci tot șatul se electrizase la știrea, că au sosit «domnii noștrii» să ne dea cărți românești și învățăături în limba noastră românească. În mijlocul acestui popor însuflețit pentru cartea românească, frumoaselor cuvinte de bineventare rostite de însuflețitul viitor preot al comunei d-nul Moldovan, răspunde tot d-nul Director Dr. Miron Cristea punându-le la toți la inimă mai ales acuma dragostea către școala românească, către biserica străbună, către legea noastră românească și îi invită pe toți la biserică, ca să ascultăm sfânta slujbă, care să și slujește de către Directorul d-nul Dr. Cristea asistat de veteranul paroch d-nul Teodor Necșa și de curând sfințitul întru diacon d-nul Toma Modran.

Grupul clericilor cântăreți au dat răspunsurile liturgice, cari au făcut asupra poporului adunat în spațioasa biserică o edificătoare impresie.

După sfânta liturgie rostește d-nul asesor și director Dr. Cristea o admirabilă predică-disertație în decurs de 1 și jumătate oră într'un grai popular așa cum numai dânsul știe vorbi pe înțelesul și la inima poporului nostru.

D-nul Cristea într'adevăr este un neîntrecut orator bisericesc. Auditorul cu o încordată atențiune l'ascultă și l'înțelege dela începutul vorbirei sale și până la sfârșit fie această vorbire cât de lungă, căci poporul nu se sătura a'l asculta. D-nul director urmează practica de a consulta pe conducătorii comunelor asupra scăderilor, ce bântue poporul nostru din partea locului. Astfel și aici la dorința lor a vorbit despre patima beției, precum și despre mânia, ură, pismă, răsbunare, neascultare de conducători etc. Pot afirma că această predică a fost punctul culminant al acestei excursiuni și dacă numai atâta ar fi făcut excursioniștii în Bungard, poporul ar fi rămas pe deplin mulțumit, aceasta se vedea după fețele lor, căci fiecare cuvânt îl sorbeau așa zicând, dar după slujba d-zeiască, a urmat apoi o consfătuire cu poporul pentru întemeierea unei agenturi. S'a emis o comisiune pentru înscrierea de membrii, care a fost norocoasă, a aflat 5 membrii ordinari și 21 membrii ajutători, cei ordinari sunt:

- 1) Comuna politică Bungard.
- 2) Preotul Teodor Necșa.
- 3) Diaconul Toma Modran.
- 4) Notarul comunal Vasile Moșoiu.
- 5) Plugarul Toma Ciora.

Cronica externă.

Alegerile în Rusia.

S'au început în 52 districte ale Rusiei alegerile pentru Dumă imperială. Dintre 47 deputați aleși ieri sunt 16 monarchiști, 18 octobriști, 4 cadeți, 3 social democrați, 5 din stânga, 1 din gruparea regenerării pacifice. Alegerile sunt împreunate cu multe iritații. Sansele cele mai multe le au — vezi bine — partidele guvernamentale.

Cadeții din Dumă.

Un ziarist a intervievat pe Milinkof șeful cadeților referitor la icoana ce va prezenta-o a treia Dumă. Acesta a zis, că pentru moment e greu de a prezice cu siguranță un rezultat.

Pentru partidul cadeților se semnalează o particularitate. Într'un număr mare de orașe, unde pentru alegerile trecute s'au dedeau voturile reprezentanților partidului din stânga și stînga extremă astăzi se aleg candidați de ai cadeților. Adevărat că s'au obțin mulți dela vot, însă simpatia pentru partidul cadeților este aceeași.

Chiar și în curiile țăranilor, cari înclină mai mult pentru stînga extremă simpatiile pentru cadeți au crescut.

Care va fi compoziția celei de a treia Dumă nu o putem ști. Cadeții însă vor forma incontestabil un grup important din opoziție.

La întrebarea dacă a treia adunare va putea lucra, Mitinkof a răspuns, că ea va fi în stare să lucreze, dar nu se știe dacă va fi lăsată în pace să lucreze. Aceasta nu depinde nici de cadeți, nici de octobriști.

Programul cadeților pe lângă chestiile libertății și abrogarea legilor excepționale este elaborarea unei noi legi electorale, a autonomiei locale și reforma agrară.

Rolul cadeților în a treia Dumă va fi cu atât mai mare, cu cât va fi mai considerabil numărul independenților moderați, cari aderează și vreau să lucreze sub direcția cadeților să speră cel puțin că va fi așa.

Sporirea flotei de războiu a Franței.

În 1909 Franța proiectează a-și construi 6 chirasate mari de războiu de câte 20—21 mii tone unul.

Fiecare dintre aceste vase vor trebui prin felul construcției lor, ca să-l întrecă pe Dreadnought, chirasatul-monstru al Englierei.

Nu cumva această înarmare este rezultatul concret al conferinței de pace dela Haaga?

Meetingul de protestare al opoziției sârbești în Belgrad.

Duminecă înainte de amezăzi s'au ținut în Belgrad adunarea de protestare convocată prin coaliția opozițională. Au luat parte vre-o 3000 persoane. Adunarea a avut loc în piața Marko din dosul palatului regal. Adunarea a condamnat politica guvernului și mai ales a desaprobat ajurnarea scupștinei.

După adunare participanții s'au împrăștiat strigând: „Jos guvernul!“ S'au făcut o manifestație la hotelul „Paris“, unde era întrunit partidul guvernului la o conferință. S'au dat jos aici un steag. Guvernul făcuse mari pregătiri în vederea adunării, concentrând armata, de care nu s'au făcut însă nici o întrebuintare.

Din Maroco.

Indigenii stau tot în război unii contra altora. Mișcările Marocanilor nu ating de astă-dată zona ocupată de Europeni. Pentru aceea nu este verosimil și se și desmințește svonul, că un încrucișător francez ar fi bombardat localitatea Mogador.

ȘTIRILE ZILEI.

Luni, 28 Octomvrie n.

— **Asupra măcelului dela Rosenberg-Cernova** insistă ziarele maghiare apărute azi, căutând să scoată la iveală, că poporul slovac ar fi fost agresiv și ar fi aruncat cu petri asupra alaiului canonicului ce era trimis să sfințească biserica și asupra escortei de jandarmi, cari îl însoțea.

Autoritățile, înfricate de furia poporului, au recvirat numai decât armată dela Leutschau și Cașovia.

În ziarele ungurești se spune, că măcelul s'a petrecut în Cernova. Cernova e numirea unei părți din orașul Rosenberg.

— **Tot dela Rosenberg—Cernova.** Pină la încheierea ziarului nostru aflăm, că 12 dintre victimele împușcate au murit. Alți 11 inși zac grav răniți. Morții vor fi secționati.

— **Un pașă în Bihor.** Fibirăul Markovics de trist renume a făcut în comuna Marțihaz (com. Bihor) școală de stat. Dar satul e curat românesc și Românii și-au trimis și mai departe copii în modesta lor școală confesională. Fibirăul cătrănit a chemat pe primar la sine și i-a pus următoarele întrebări: 1) E adevărat că la îndemnul preotului ai avizat prin dobă începerea anului școlar la școala confesională? 2) E drept că ai grăit către poporeni să-și trimită pruncii la școala confesională, că dacă Românii vor susține școala confesională, nu vor suporta nici un fel de spese pentru cealaltă școală? 3) E drept, că la rugarea preotului ai dat poruncă „kisbirăului“—plăieșului — să convoace la ședință pe membrii comitetului parohial? 4) E drept, că nu sprijinești școala de stat? Primarul a răspuns la toate că: e adevărat.

Pentru a pedepsi această crimă a primarului, momentan l-a suspendat, făgăduindu-i și o cercetare strașnică, apoi a dat poporenilor adunați următoarele porunci: a) Este strict oprit a se mai întruni membrii comitetului în ședință, fără permisiunea protopretorelui. b) Toți cei ce nu și vor trimite pruncii la școala de stat, nu vor mai primi pământ în parte dela dl Zsilinszky, marele proprietar din comună. c) Cei ce-și vor trimite pruncii la școala de stat, vor fi absolvați de a plăti salariul învățătorului confesional. d) Și înfărsit făgăduiește tuturor cari n'ar sprijini școala de stat cercetare strașnică. — Teribil fibirău! („Drapelul“).

— **Necrolog.** La 25 c. a încetat din viață în Pecica, Vasilie Pagubă jude reg. de tribunal pensionat, avocat, în vârstă de 70 ani. Trimitem în tristatei familiei sincerile noastre condolențe.

— **Un duel în București.** Vineri la orele 3, a avut loc la hipodrom un duel între dl Pompiliu Eliade și dl Onciul, ambii profesori universitari.

Arma aleasă a fost pistolul.

Dl Eliade se simțise ofensat de niște cuvinte ce dl Onciul pronunțase în timpul ultimei ședințe a consiliului universitar și-i ceruse să supună diferendul unui juriu de onoare. Dl Onciul a declarat însă că e gata să-i dea satisfacție pe calea armelor.

Dl Pompiliu Eliade a avut de martori pe dl Horia Rosetti și pe dl colonel Istrati, dl Onciul pe dnii N. Filipescu și Em. Pangratti.

S'a schimbat câte un glonț fără rezultat.

— **Marele foc din Borșa.** Asupra nenocirei din Borșa ni-se scrie următoarele:

Duminecă, în 20 l. c. s'a iscat un foc mare în Borșa, Maramurăș, din nebagarea de samă a unui Jidov. Ajutorat fiind de un

vânt mare, îndată s'a estins în așa măsură, în cât dela jum. la 2 d. a. când s'a ivit focul — pân la 4 ciasuri mai jumătate satul a fost în flăcări. Aproape la vr'o 100 de case au ars, între cari ale 15 țărani români, casa parochială casa satului, aproape toate actele au perit, școala conf. română până la pământ a ars; apoteca, asilul de copii și celelalte jidovești! Românii, cei mai mulți au fost neasigurați, au rămas goli, cu iarna în cărcă, fără bucătură și acoperemânt.

Cei mai mulți români au fost scoși de jendarmi la potolirea focului din pădurea satului, care ardea de mai înainte. Cei rămași — babele și moșii — ce puteau mântui, duceau pe prund afară din sat.

Jandarmii nu s'au abținut dela volnicii. Pe doi români, cari ziceau „să potoală domnii“ i-au bătut cu patul puștii. Seara a sosit p. pretorul Visăului dl Simion Papp de origine român — care miluindu-se o făcut să se împărtaşcă 20 de m. m. de mălai și împreună cu inteligința satului a dăruit 700 de coroane. Dela comitat îndată s'a trimis 1000 de cor.

— „**Băncile populare din România**“ și „**Legea tovărășilor**“ două broșuri, pe cari le recomandăm tuturor povățuitorilor poporului. Cea dintâiu costă 1 cor., a doua 50 bani.

Să află la autor, dl C. Osvadă, Hune-doara.

— **Kossuth bolnav.** Se asigură, că starea sănătății lui Kcsuth ar merge spre bine.

Astăzi, Luni, Kossuth a primit la locuința sa o deputație a partidului patruzeci-și-optist din Czepléd. Kossuth are la picioare umflături reumatice, cari se vor îndrepta în câteva zile după părerea medicilor. Dilatația plămânilor și arteroscleroza, cari îl suferau mai înainte au dispărut acum.

— **O nouă adresă de mulțumire către Björnson.** Slovaci din Turceansky St. Martin au adresat ilustrului scriitor o adresă de mulțumire pentru cuvintele adresate lui Apponyi în favorul lor.

— **Numiri în învățământ.** În locul învățătorului nediplomat din Visăul de sus a fost ales Ion Török și în Botiza Ilie Vlad.

Ambele comune sunt în Maramurăș.

— **Metropolitul Mihalyi în Maramurăș.**

Bunul Arhiepiscop și Mitropolit, în ziua sosirii sale la Șarasău a fost întâmpinat de întreg poporul, în frunte cu preotul local, carele l'a bineventat în numele credincioșilor; la ce Escelența Sa între altele a zis: rugați-vă unul pentru altul, că mult ajută rugăciunea dreptului, vedeți! și voi v-ați rugat pentru mine în patul durerilor mele și azi cu ajutorul bunului Dumnezeu mă aflu iarăș între voi. Apoi a dăruit pe seama bisericeii din loc 50 de coroane.

— **Colera în Basarabia.** Epidemia de holeră s'a întins cu repezicine din Rusia centrală și de vest, în cea de vest, ajungând în Basarabia.

La Chișinău o fată de 15 ani s'a îmbolnăvit de holeră.

Autoritățile rusești au luat măsuri energice pentru ca teribila epidemie să nu se întindă.

Bolnava a fost izolată și serviciul sanitar a organizat barace de izolare.

Populația este îngrijată. În ținutul Moscovei și al Kievului epidemia a luat proporții mari.

Rugăm pe m. on. abonații ai noștri cari sunt în restanță, să binevoiască a-și achita abonamentele, ca să nu fim siliți a sistă expedarea ziarului.

Romanul ziarului „Lupta.“

Părinți și fii

de

(60)

Ivan Turghenieff.

Arina Vlasievna se puse a pregăti ceaiul și Vasili Ivanovici trecu în chilia învecinată, unde își vârî pumnii în chică, amuțând de groază.

Bazaroff rămase culcat toată ziua și trecu peste noapte într'un hal de somn amestecat și istovitor. Deschizându-și ochii cu necaz pe la un ceas de dimineață, zări, la lumina o-paițului, fața de ceară a tatălui său care sta înlemnit la căpătâi, și îl rugă să se culce. Bătrânul îi făcu pe voe, dar intră numai de cât, în vârful degetelor și tupilat, după ușa deschisă de jumătate a unui almar, și de aci, urmă să-și observe copilul. Nici Arina Vlasievna nu se culcase, ci venea la ușă mai în tot minutului să asculte răsuflarea lui Eninșenca, și să se încredințeze oare Vasili Ivanovici străjuște încă neadormit la postul lui. Ea nu zărea decât spatele neclătit al bărbatului ei indoit din șele, dar aceasta îi era de-ajuns pentru a se mai liniști.

Bazaroff dete să se scoale îndată ce se crăpă de ziuă, dar îl apucară vârtejuri și-i curgea sângele din nas, de fu silit să se răstoarne iar în pat. Vasili Ivanovici sta pază tăcută, Arina Vlasievna se făcu mai aproape și-l întrebă cum se simte. „Mi-e mai bine“, răspuse el întorcându-se către părete. Vasili Ivanovici făcu semn din amândouă mâinile să se ducă nevastă-sa. Ea își încleștă buzele ca să nu o înghesuie plânșul și eși. Pacă toate se posomorâră, în casă. Toate fețele se lungiră, tăcerea plutea până și în ogradă; un cocoș prea mare de gură fu surghiunit în sat—el nu voia să înțeleagă la ce-s acestea. Bazaroff stetea încă tot întins, cu fața către părete. Vasili Ivanovici îl agrăi în mai multe rânduri dar întrebările lui oboseau pe bolnav, și bătrânul sta neclintit în scaunul lui, frângându-și mâinile din când în când. Se duse în grădină pe câteva minute, și încremeni acolo ca o statuie. Părea că e sub cutropirea unei uimiri ne mai pomenite (expresia surprinderii nu se rispea nici cât de puțin de pe fața lui); apoi se întoarse la fiul său, cu băgare de seamă să nu se întâlnească cu nevasta. Ea izbuti înfășșit să-l apuce de mână și să-l întrebe convulsiv, aproape cu amenințare: „Dar ce i-e?“. Vasili Ivanovici cercă să zâmbească pentru a o mai potoli, dar spre marea lui mirare, un hohot i-se desfăcu de pe buze. Trimisese după un medic la oraș încă des de dimineață. I-se părea cu cale să vestească despre asta și pe bolnav, nu cumva să-l ia apoi la răspăr pentru fapta sa, în fața colegului.

De odată numai, Bazaroff se întoarse pe divan unde era întins, se uită țintă la tătă-so și-i ceru de băut.

Vasili Ivanovici îl imbie cu apă și profită de prilej să pună mâna pe fruntea lui: era ferbinte-ferbinte.

„Taică—grăi Bazaroff cu glasul mocnit și răgușit — simț că n'am s'o pătesc bine. M'am infectat, și mâne-poimâne, îmi poți săpa groapa“.

Vasili Ivanovici se clătina, lovit parcă cu o ghioagă.

„Eugen, ce spui! O răceală zdravănă și s'a mântuit“.

„Dă-mi pace! Un medic n'ar fi iertat să scape pe gură, vorbe de astea. Toate simptomele unei infecții s'au ivit, ce te amăgești“.

„Simptomele... de infecție?... Ba, nu... Eugen!“

„Da asta ce-o fi?“, răspuse Bazaroff sufucându-și măneca și arătând pete mohorâte de rea pează, ce-i făceau pielea bălțată.

În Vasili Ivanovici se învălmăși iar groaza.

„Să admită... chiar dacă... ar fi... ceva... un fel de, de, molipsire epidemică“.

„Ba e pioemie“*).

„Cam așa... un fel de molipsire epidemică“.

„Pioemie—repetă apăsător Bazaroff, aproape restit. Ți-ai și uitat cărțile!“

„Fie, fie cum o fi... văd și eu... dar te vindecăm... în orice caz...“.

„Și minciuna-i vorbă! Ia să vorbim mai cuminte. Nu credeam să mă duc așa de curând pe dără. Ia, e o pățanie și asta, care la dreptul vorbind nu-mi face mare plăcere. Mama și tu veți face bine să căutați adăpost în cele bisericesti: incalte vi-se dă prilej bun să le încercați puterea. Bău nițică apă. Am să te măi întreb ceva, până-s cu toată firea. Mâne, poimâne creerii mei dau faliment. Ba poate nici acum nu vorbesc la înțeles. Adineaori mi-se părea că-s adulmecat de o potaie de câini roșii iar tu slăteai și mă pândeai, cum se pândește un cocoș de silhă. Așa mă simțesc ca în o beție. Dar tu mă înțelegi?“

„Înțeleg, înțeleg Eugen. Vorbești limpede ca totdeauna“.

„Atât mai bine. Spuneai că ai trimis după un medic... Eu nu te-am împedecat să-ți implinești pofta... implinește-mi și tu una: ar trebui să trimeți un om, în cea mai mare grabă...“

„La Arcadis Nicolaievici?“, se zori bătrânul.

„Cine-i Arcadis Nicolaievici-ul acesta?“ —făcu Bazaroff parcă într'o amețală de-o clipă... A, da!... păseruica aia! Nu; dă-i pace; el s'a prefăcut acum în corb. Nu holba ochii, încă nu aiurez. Trimite un expres la Ana Serghievna Odintoff; e o proprietărită colea în vecini. (Vasili Ivanovici dete cu capul în semn că o cunoaște). Trimite-i vorbă: Eugen Bazaroff se închină de sănătate și vă vestește că trage de moarte. Pricepi?“

„N'ai să te căești... Dar cum s'ar putea să mori tu, Eugen?... Judecă însuși! Unde ar fi atunci dreptate pe pământ?“

„Nu știi nimic; pornește numai omul...“

„Numai decât. Și-i dau și o scrisoare“.

„Nu-i da, e de prisos. Trimite numai închinarea mea, și atât. Cât pentru mine, eu mă întorc la câinii mei, cei roșii. Ciudat! Ași vrea să-mi ațintesc gândurile asupra morții și nu izbutesc! Zăresc un fel de pată... și s'a mântuit“.

Se întoarse către părete cu greu și Vasili Ivanovici eși. Sosind în odaia femeii sale, căzu în genunchi, înaintea icoanelor.

„Să ne rugăm Arina, să-l rugăm pe Dumnezeu! — gemu el.— Copilul nostru e în doaga morții!“

*

Medicul de plasă, acelaș care nu avusese lapis, sosi, și examinând bolnavul, sfătui să stea în așteptare deocamdată, apoi adause câteva fraze potrivite pentru a deștepta nădejdea vindecării.

„Vi s'a întâmplat vreodată să nu purceadă în țintirim oameni în halul meu? — îl întrebă Bazaroff înșfăcând de picior o masă grea ce sta lângă divan și o scutură, de se sclintii piciorul.“

„Puterea—urmă el— încă toată puterea e în mușchi, și trebuie să te prăpădești!... Un ghij are incalte vreme berechet pentru a se scărbi de viață, eu însă... A tăgădui, a tăgădui... Ia'n apucate și tăgăduiește moartea! Te tăgăduiește ea și mâc! Aud bocindu-se, colea din jos—adause după puțin—e mama... Sărmana, pe cine o să-l îndoape cu vestita-i zeamă de curechi? D'apoi tu Vasili Ivanovici, și tu te vâicărești? Dacă nu te mai ajută frica lui Dumnezeu, încearcă să

*) Inveninare de sânge.

fii filozof, aduți aminte de stoici! Paremi-se te făleai că ești filozof?“

„Eu filozof?“, gemu Vasili Ivanovici și părae de lacrimi îi inundau fața.

Starea lui Bazaroff da din rău în mai rău. Dezvoltarea boalei era repede, cum e mai totdeauna la infectările chirurgice. Iși era încă în ori, și înțelegea ce i-se spune. Se sbătea. „Nu vreau să aiurez—se sfârâma cu glasul înfundat, încleștându-și pumnii — ce dobitocie să aiurezi!“ Dar numai decât adause: „Zece scăzut cu șapte cât rămâne?...“

Economie.

Situația agricolă în Ungaria.

Situația agricolă din Ungaria e din cele mai triste. Seceta îndelungată, ce bântue în întreaga țară, e deja o primejdie, ce vestește izbucnirea unei crize agricole aproape fără seamăn. De nu va ploua în curând din belșug, soarta agricultorilor din Ungaria va fi una din cele mai înspăimântătoare. Recolta slabă din anul acesta contribue la înrăutățirea situației din anul viitor. Asociația agricultorilor ungar a dat publicității la sfârșitul săptămânei trecute un raport asupra situației agricole din țară.

Din acest raport alcătuit pe temeiul comunicărilor corespondenților economici din țară, însemnăm următoarele:

Ara d. Timpul e încă tot uscat, seceta mare. Agricultorii sunt desnădăjduiți.

Becherecul-Mare. Timpul în tot cursul săptămânei ultime a fost uscat. Agricultorii în nădejdea, că va ploua în curând, s'au apucat de semănat de și pământul e uscat cu desăvârșire.

Bichis-Ciaba. Semănăturile resărite în urma secetei se uscă pretutindeni, perspectivele sunt cât se poate de rele.

Debrețin. Semănăturile din pricina secetei îndelungate se uscă.

Panciova. Agricultorii cu toate, că seceta e mare continuă cu semănatul, deși grâul aruncat mai din vreme în pământ n'a resărit încă. Noroc, că soarecii per, astfel nu pot pricinui pagube mai simțitoare.

Sân-Miclăușul-Mare. Timpul e încă tot uscat, seceta mare, vântul bate. Semănatul grânelor de toamnă continuă, seceta mare zădărnicește facerea arăturilor pentru semănăturile de toamnă. Grăunțele aruncate în pământ nu resar nicăiri.

Sătmar. Semănatul continuă, se înțelege, că în urma secetei e împreunat cu foarte mari greutate. Semănăturile resărite se uscă, în partea lor covârșitoare însă nu resar.

Verșeț. Agricultorii nu mai așteaptă după ploaie, ci fac, deși din greu, arăturile pentru semănăturile de toamnă, au început și cu semănatul grâului.

Zenta. Seceta dăinuește încă, tot ce s'a semănat până acum a resărit rău, situația agricolă e îngrijitoare.

Starea semănăturilor în Germania. Conform raportului oficial starea semănăturilor din Germania la jumătatea lunii Octomvrie n. a. c. s'a prezentat astfel:

Grâu de toamnă 2.4, seară de toamnă 2.4. Țifra 2 însemnează bun.

Recolta viilor în Sătmar. În Sătmar viticultorii au isprăvit cu culesul viilor. Recolta e superioară așteptărilor, calitatea e

mult mai aleasă, decât cea din anii precedenți.

Vinul nou se vînde cu 28—30 fileri de litru.

Venitele căilor ferate. Societatea căilor ferate austro-ungare a incasat în a doua decadă a lunii Octomvrie a. c. 1,899.251 (— 505.653) coroane; iar societatea căilor ferate de Sud 3,915.761 (+ 228.432) coroane.

Situația băncilor de emisiune. Banca austro-ungară. Bilete de bancă în circulație: 1.923.260.000 (— 23.221.000) coroane. Metal 1.432.083.000 (+ 2.420.000) coroane. Portofoliul 754.576.000 (— 5.455.000) coroane. Lombard 83.334.000 (— 1.086.000) coroane. Bilete de bancă supuse la dare în circulație 93.177.000 (— 25.641.000) coroane.

Banca imperială germană. Bilete de bancă în circulație 1.538.879.000 (— 57 milioane 578.000) mărci. Metal 808.322.000 (+ 39.886.000) mărci. Portofoliul 1.223 milioane 595.000 (— 9.059.000) mărci. Lombard 76.409.000 (— 31.630.000) mărci.

Bursa de efecte. Evenimentele din America n'au avut influență deosebită asupra bursei noastre de efecte. Expozeul ministrului de finanțe încă n'a dat zor speculației. Situația încordată din piața de bani contribuie mult la rezerva speculației.

În săptămîna trecută valorile internaționale după mai multe fluctuațiuni sau menținut la sfîrșitul săptămînei cursurile din săptămîna precedentă. Tendința în tîrgul de rente a fost fermă. Circulația în tîrgul efectiv foarte restrînsă. Valutele s'au efinit. La sfîrșitul săptămînei au sosit știri nefavorabile dela bursa din Berlin, apoi știri despre situația tristă financiară din Chile. Toate acestea au mărit indispoziția speculației. La încheerea bursei au notat:

Acțiunile institutului de credit	Coroane
„ „ austriac vinde	633—
„ „ ung.	742 75
„ băncei de escompt	464—
„ soc. căilor fer. aust. ung.	653 50
Renta ung. de aur 4 proc.	110 50
„ „ coroane 4 „	93 05
„ austr. de aur 4 „	114 50
„ „ coroane 4 „	98—
Scrisuri fonciare „Albina“	101—
Napoleond'or (20 franci aur)	19 22
mărci germane, aur	23 55
Gabeni austriaci și ungurești	11 43
Bilete germane 100 mărci	117 52
„ franceze 100 franci	95 97
„ italiene 100 lire	96 15
„ române 100 lei	95 15
Ruble rusești de hîrtie	2 54

Prețurile cerealelor. În cursul săptămînei trecute prețurile cerealelor s'au menținut, numai secara s'a scumpit cu 50—60 fileri de mîja metrică (100 kgr.)

Circulația în tîrgul de cereale în urma rezervei producătorilor este restrînsă, s'au vîndut în ultima săptămîna abia 160.000 mîji metriche grâu. Exportul nostru de cereale e minimal.

Exportul de cereale pe Dunăre în jos, — apropiindu-se iarna — a crescut. În cur-

sul săptămînei trecute s'a transportat spre mare prin portul Sulina aproape un milion mîji metriche de cereale, și anume: 33.000 mîji m. grâu, 209.000 mîji m. orz, 314.000 mîji m. cucuruz și 71.000 mîji m. secară. Din aceste cantități de cereale a patra parte au fost exportate în țările de pe malul Mării-Mediterane, iar cele-lalte cantități în diferitele porturi din Occident și Dania.

Circulația cerealelor în Budapesta a fost în cursul săptămînei trecute următoarea:

	Mîji metriche:	
	Sosit:	Expedit:
Grâu	195260	12338
Secară	28993	4240
Orz	32775	15543
Ovăș	33320	25508
Cucuruz	15163	16600
Rapiță	800	410
Făină	6355	114664
Tărâte	400	23103

La sfîrșitul săptămînei trecute au rămas în magazinele publice ale capitalei următoarele cantități de cereale:

	mîji metr. (q)
Grâu	495.128
Săcară	112.749
Orz	18 650
Ovăș	40.196
Cucuruz	46.134
Rapiță	16.188
Făină	25.988

Prețurile cerealelor în orașele din provincie. Asociația regnicolară a agricultorilor ungari a dat la sfîrșitul săptămînei trecute publicității prețurile cerealelor în orașele din provincie. Din acestea însemnăm următoarele: Prețurile sunt socotite de mîja metrică (= 100 kgr.) în coroane și fileri.

	mîja metrică (= 100 kgr.)				
	Grâu	Secară	Orz	Ovăș	Cucuruz
Arad	22.88	19.20	14.—	14.—	12.40
Aradul-Nou	22.60	19.20	14.—	14.—	12.40
Becicherecul-M.	21.60	18.—	13.40	14.40	12.60
Bichiș-Ciaba	228.0	—	14.—	14.—	11.40
Debrețin	23.—	17.80	14.60	16.—	10.80
Panciova	20.—	—	12.60	13.50	13.—
Oradea-Mare	22.—	19.—	14.40	14.40	13.20
Sân-Miclăuș.-M.	22.—	18.—	13.60	14.—	13.—
Sătmar	—	—	—	—	—
Sibiu	22.—	18.—	13.80	14.40	13.—
Verșeți	20.50	18.—	14.40	14.60	10.40
Timișoara	—	—	—	—	—

Prețurile spirtului. Spirt brut, darea neplătită 60.50—61.50 coroane, darea plătită 159.50—160.50 coroane.

Spirt rafinat, darea neplătită 64.50—65.50 coroane, darea plătită, în mare 164—164.50 coroane, în detal 166—167 cor.

Spirt denaturat, în mare 53—53.50 cor., în detal 55—56.

Cereri numeroase, tendința generală în prețuri foarte fermă.

Prețurile cărnei în orașele din provincie. Asociația regnicolară a agricultorilor ungari a dat la sfîrșitul săptămînei trecute publicității prețurile cărnei în orașele din provincie. Din acestea însemnăm următo-

arele: (Prețurile sunt socotite de kilogram și în fileri).

	Carne de vită	Carne de vițel	Carne de porc	Carne de oaie
	I	II	I	II
Arad	160-144	200-160	160-140	120
Aradul-Nou	136-128	160-152	136	128 112
Becicher.-M.	136-132	160	144	148-144 104
Bichiș-Ciaba	128-120	180-160	138-	88
Oradea-Mare	144-136	200-180	160-140	104
Panciova	136-128	180-160	140-136	100
Sân-Micl.-M.	152-148	152-	144-	100
Sătmar	156-152	184	180	152-144 112
Verșeț	148-	180-	140-	110
Timișoara	—	—	—	—
Sibiu	160-136	130-120	136-128	110

Piața din Budapesta.

I.

Cereale.

Grâu, m. metr. (100 kgr.)	frum.	24 cor.	80 fil.
„ „ „ „	mijl.	24	„ 35
„ „ „ „	slab	23	„ 25
Secară, „ „	dela	21.85	— 22.40
Orz, „ „	„	15.60	— 16.—
Cucuruz „ „	„	14.35	— 14.50
Ovăș „ „	„	16.—	— 16.60
Rapiță „ „	„	34.50	— 36.—

II.

Producte.

Prețurile sunt socotite după 100 kilograme în bani gata.

Unsoare de porc, dela	152 cor.	— 153 cor.
Slănină	126 „	— 129 „
Cartofi	3.80 „	— 5.— „

Spirt dela 59.— cor. — 60.—

III.

Tîrgul de porci din Kőbánya (Steinbruch)

(Prima calitate ungară.)

Bătrâni	—	—	—	—	—
Tineri	130—132	„	„	„	„

Redactor responsabil:

VASILE MACREA.

Tipografia «Pop. Rom.» Budapesta, István-ut 11.

Aduc la cunoștința publicului românesc din provincă, că mi-am deschis

cancelaria advocațională

în Budapesta,

VII., strada István nr. 11.

DR. IOAN ALEXA,

advocat.

1—3

ANUNȚ.

Prin aceasta se aduce la cunoștința publică, că după ce controlorii dela ministerul de finanțe au controlat lozurile de clasa I. a Loteriei (XXI.) priv. reg. ung., acele s'au predat vânzătorilor principali.

Tragerea pentru clasa I. se va ținea la 21 și 23 Noemvrie 1907

în prezența comisiunii de control reg. ung. și a notarului public în sala de tragere a Loteriei priv. reg. ung. pe clase. Losuri să pot cumpara la vânzătorii principali.

Budapesta, la 27 Octomvrie 1907.

Direcțiunea Loteriei reg. ung. priv.
Lukács. Hazay.